

TOEN de Turks-Armeense journalist Hrant Dink begin 2007 omkwam bij een moordaanslag, voelde Vlaanderen met de dramatische gebeurtenis mee via het verslag van een aangedane Dirk Vermeiren, sinds 2002 VRT-correspondent in Turkije. Na vijf jaar in Istanbul heeft diezelfde Dirk Vermeiren een boek klaar over zijn ervaringen, ontmoetingen en indrukken. *Turkse jaren* geeft een boeiend inzicht in dit Europees-Aziatische land. Plannen om terug te keren naar België maakt de man voorlopig niet. „Turkije is een land in beweging. Nu vertrekken zou onverstandig zijn”, zegt de journalist vastberaden. „Bovendien heb ik het er erg naar mijn zin. Ik combineer een grote professionele vrijheid met persoonlijke belangstelling voor dit land en heb er intussen veel vrienden gemaakt.”

Het begon allemaal met een verhuizing. Dirk Vermeiren vestigde zich in een zijstraat van de Antwerpse Brederodestraat, die gekend staat voor zijn talrijke Turkse winkels en bewoners. Ook in Dirks straat kwamen in een jaar tijd meerdere Turkse families wonen. „Al sinds ik stemrecht had, zag ik een partij die racisme predikt, groeien. 'Wat kan ik daaraan doen', vroeg ik me af?”

Samen met een overbuurvrouw, ooit nog vormgeefster bij onze eigenste uitgeverij Halewijn overigens, lanceerde Dirk een 'straatkrant'. Bedoeling was de verhalen van mensen op te tekenen en zo elkaar beter te leren kennen. „Ik ontmoette mensen die veel hadden meegemaakt, maar hun verhaal nergens kwijt konden. Ze ontvingen me gastvrij en ik raakte gefascineerd door hun taal en cultuur.”

Zwevegem

„Mijn burens maakten me wijs dat ik het Turks binnen twee maanden onder de knie kon krijgen. Die uitdaging wilde ik wel aangaan. Dus schreef ik me in voor een taal cursus in Istanbul. Twee maanden werden er al gauw drie. Toen vond ik dat ik beter kon blijven tot de cursus helemaal afgerond was. Na zes maanden was de zomer in aantocht en leek het

In Turkije, een land dat hem mateloos boeit, herontdekt Dirk Vermeiren (tweede van rechts) de Kerk.
© Wim Hendrickx

Land in beweging

Ondergronds botsen de tektonische platen af en toe stevig, maar ook bovengronds

is Turkije een land in beweging. Istanbul is de enige stad ter wereld gelegen op

twee continenten. Onder de naam Constantinopel was het de hoofdstad van twee

wereldrijken: het Romeinse Rijk tot in 1453 en het Ottomaanse tot in de twintigste

eeuw. Nationalisme vreet vandaag aan die veelkleurige identiteit. VRT-correspondent

Dirk Vermeiren vertoeft al vijf jaar in het land en schreef een boek over zijn ervaringen.

Lieve Wouters

‘Ik hou van het volk, maar niet van het land’

me zonde om te vertrekken. Ik ging rondreizen door het land en had zo de gelegenheid om de taal te oefenen. Het is een cliché, maar daarom niet minder waar: de

gastvrijheid van de Turken is enorm. Kun je je voorstellen dat je pakweg in Zwevegem aankomt met een vreemde nummerplaat en meteen wordt gewenkt door

een groepje mannen om thee te komen drinken? Dat kwam ik dus zowat in elk dorpje tegen.”

De Turken hadden Dirk Vermeiren helemaal voor zich gewonnen. „Dat was al zo in Antwerpen, maar in Turkije gaf ik me helemaal over. Vroeger werkte ik onder meer als manager van Ketnet en producer van radioprogramma's voor kinderen. Allemaal leuke banen, maar nu heb ik de fijnste job ooit. In die vijf jaar in Turkije heb ik veel over mezelf geleerd. Ik kom uit een katholiek nest, maar heb zelf nooit veel aandacht besteed aan Kerk en geloof. In een islamitisch land als Turkije doet het me deugd af en toe een kerkklok te horen luiden. Ik loop geregeld een kerk binnen. In de Europese wijk in Istanbul zijn er heel wat meer dan je vermoedt.”

Vaderland

In *Turkse jaren* schrijft hij het zo: „Elk jaar trek ik minstens één zondagochtend uit om een wandeling te maken langs de verschillende

erediensten. Er zijn de Armeense en Griekse kerkgemeenschappen volgens gregoriaanse, katholieke en orthodoxe riten. Er is de grote Italiaanse Sint-Antoniuskerk, waar misdiensten in een waaier van talen plaatsvinden en waar elke dinsdag zelfs moslims aanschuiven om in het gastenboek smeebeden aan de patroonheilige te richten. In haar kelderverdieping huist een gemeenschap van Koptische christenen. Wie goed zoekt, vindt ook nog Oostenrijkse, anglicaanse en protestantse kerken, verscholen in de tuinen van internationale scholen en consulaten.”

„Maar de meest kleurrijke vind ik de Russisch-orthodoxe kerk, op de zesde verdieping - zonder lift - van een oud appartementsgebouw in het havenkwartier. Nergens zingt het koor mooier dan hier en wie zijn gedachten niet bij de dienst kan houden, kan zijn ogen nog altijd laten afdwalen over het water, met aan de overkant het Topkapipaleis, de Aya Sophia en daarachter de Zee van Marmara.”

Er mogen dan relatief veel kerktorentjes tussen de honderden minaretten van Istanbul te ontwaren zijn, ze behoren telkens maar een heel kleine gemeenschap toe. Christenen kwamen er vele jaren geleden al in ademnood. Minderheden worden doodgezwegen en gezien als een bedreiging voor de Turkse identiteit. Tegenover de islam heeft het land een dubbelzinnige houding. Enerzijds is Turkije sinds zijn stichting door Atatürk een seculiere staat, waar meisjes met hoofddoek niet worden toegelaten aan de universiteit. Anderzijds wordt de islam gepropageerd als onderdeel van de Turkse identiteit.

„In het dagelijkse leven komen de mensen wat dat betreft meestal wel overeen, maar er zijn toch wel wat extremisten. De moord op Dink en andere recente incidenten schokten me danig. Het nationalisme vernauwt het denken bij alle sociale klassen en in alle politieke partijen. Op school wordt door militairen het vak patriottische vorming gegeven. Dat maakt Turken tot een trots volk, maar ze voelen zich ook snel bedreigd. Ik zie Turkije dan ook nog niet snel lid worden van de Europese Unie en een stuk van zijn soevereiniteit afstaan. In de Navo, die duidelijk hiërarchisch is georganiseerd, voelen ze zich beter.”

Dirk Vermeiren houdt dan ook meer van de mensen dan van het land. „Voor de meeste Turken is het net omgekeerd. Mijn huisbavin geeft grif toe dat ze liever buitenlanders en christenen heeft. Ze heeft heimwee naar het Istanbul van vijftig jaar geleden, toen de Griekse en Armeense gemeenschap nog groter waren, alle mannen in stropdas rondliepen en de toeloop uit het platteland nog niet begonnen was. Toen telde Istanbul anderhalf miljoen inwoners, vandaag twaalf. Die botsing tussen de dorps- en stadscultuur vormt in het dagelijkse leven nog de grootste uitdaging.”

Dirk Vermeiren, *Turkse jaren. Reizen, ontmoetingen en indrukken*, Van Halewycck, Leuven, 2008, 184 blz., 17,50 euro, ISBN 978 90 5617 837 6.

Advertentie

TENTOONSTELLING

Dansen met de dood

Het skelet in de schijnwerpers

07/06 → 19/10/2008

Abdijmuseum Ten Duinen 1138
Koninklijke Prinslaan 6-8, Koksijde
Tel. 058 53 39 50 | info@tenduin.be
www.tenduin.be